

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДІНУ «ОМА»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЕЗПЕКА ТА ОХОРОНА НА МОРІ»
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти Перший

Галузь знань 27 Транспорт

Спеціальність 271 Річковий та морський транспорт

Спеціалізація 271.02 «Управління судновими технічними системами і комплексами»,

271.01 «Навігація і управління морськими суднами»

Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»

Кафедра Суднових енергетичних установок і систем

2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека та охорона на морі»

розроблена відповідно до освітньо-професійної програми бакалавра за спеціалізацією «Управління судновими технічними системами і комплексами», «Навігація і управління морськими суднами»

Розробник: Міщенко В.І., старший викладач

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Суднові енергетичні установки і системи»

Протокол від «23» Серпня 2019 р. № 2

Зав. кафедри, доцент., к.т.н. І. З. Маслов

Секретар кафедри А.І. Найдьонов

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни

- Забезпечити знання та уміння з безпеки та охорони на морі, а також дій у випадках аварій під час практичної роботи на судах морського та річкового флоту ;
- забезпечити отримання необхідних навичок з питань безпеки життєдіяльності, попередження пожеж та дій у випадку пожежі, дій у випадку аварії, засобах особистого виживання та спілкування
- забезпечити знання, необхідні для рішення питань, пов'язаних зі складними проблемами інноваційного характеру й прийманням продуктивних рішень у сфері охоронних заходів з урахуванням особливостей водного транспорту;
- забезпечити упевненість в ефективності за виконання своїх службових обов'язків при забезпеченні безпеки і охорони судна, вантажу, людей на борту і навколишнього середовища;

ознайомити слухачів з Основами медичних знань, навичками прийомів медичної самої взаємодопомоги, вживання негайних заходів при нещасних випадках або в іншій ситуації, що вимагає невідкладної медичної допомоги.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує реалізацію вимог наступних розділів Кодексу з підготовки і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками:

- розділу А-II/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування вахтових помічників капітанів валовою місткістю 500 або більше» (функція «Судноводіння на рівні експлуатації», функція «Управління операціями судна та піклування про людей на судні на рівні експлуатації»)
- розділу А-III/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування вахтових механіків суден з машинним відділенням, що обслуговується традиційно або періодично не обслуговується» (функція 4 «Управління операціями судна та піклування про людей на судні на рівні експлуатації»),
- розділу А-III/2 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування старших механіків та других механіків суден з головною руховою установкою потужністю 3000 кВт або більше» (функція 4 «Управління операціями судна та піклування про людей на судні на рівні управління») та
- розділу А-VI/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги стосовно ознайомлення, початкової підготовки та інструктажу з питань безпеки для всіх моряків» (таблиця А-VI/1-4 «Специфікація мінімального стандарту компетентності з питань техніки особистого виживання»).
- розділу А-VI/4 «Надання першої медичної допомоги», модельний курс ІМО 1.14.
- розділу А-VI/6 (п.п. 6-8) «Виконання обов'язків членів екіпажу з охорони судна», модельний курс ІМО 3.26
- розділу А-VI/6 (п.п.1-4) «Підготовка та інструктаж з питань охорони для усіх моряків», модельний курс ІМО 3.27.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання для спеціалізацій «Управління судновими технічними системами і комплексами» та «Навігація і управління морськими суднами»:

- для спеціалізації 27.02 «Управління судновими технічними системами комплексами»:

Загальнофахові компетентності

ЗФК1. Здатність забезпечити протипожежну безпеку та уміння боротися з пожежами на судах, використовувати й експлуатувати рятувальні засоби.

ЗФК2. Здатність забезпечити безпеку та охорону судна, екіпажу та пасажирів.

ЗФК3. Здатність розробляти плани дій під час аварійних ситуацій та схем з боротьби за живучість судна, а також здійснювати дії у випадку аварійних ситуацій згідно з цим планом.

ЗФК4. Здатність надавати першу медичну допомогу та здатність застосовувати засоби першої медичної допомоги на суднах, організовувати та керувати наданням медичної допомоги на судні.

ЗФК6. Здатність забезпечувати організацію, нагляд та контроль щодо дотримання правил техніки безпеки, безпеки персоналу та судна.

ЗФК7. Здатність до проведення навчальних занять та тренінгів на борту судна.

Програмні результати навчання:

РН50. Знання та розуміння основ водонепроникності та впливу пошкодження й подальшого затоплення будь-якого відсіку на посадку та остійність судна, а також заходів, необхідних для забезпечення безпечної посадки та остійності.

РН52. Знання видів пожежі, принципу дії систем пожежогасіння, уміння гасити пожежі із застосуванням належного обладнання, включаючи пожежі паливних систем; уміння організовувати навчання з боротьби з пожежею.

РН53. Навички проведення тренувальних занять із залишення судна та уміння поводитися з рятувальними засобами індивідуального захисту, рятувальними шлюпками, плотами та черговими шлюпками, пристроями та засобами для їхнього спуску на воду, а також обладнанням для них.

РН54. Навички практичного застосування медичних керівництв та медичних консультацій, отриманих по радіо, зокрема уміння вжити ефективних заходів на їх основі таких знань у разі нещасних випадків або захворювань, типових для суднових умов.

РН55. Навички особистого виживання, забезпечення особистої безпеки та знання громадських обов'язків на суднах.

РН56. Знання міжнародних вимог до суднових рятувальних засобів.

РН57. Уміння використовувати рятувальні засоби та пристрої, протипожежні системи та інші системи безпеки та підтримувати їх в експлуатаційному стані.

РН58. Знання міжнародних і вітчизняних нормативно - правових актів відносно безпеки людського життя на морі та охорони морського навколишнього середовища та забезпечення їх дотримання.

- для спеціалізації 27.01 «Навігація і управління морськими суднами»:

Загальні компетентності.

ЗК 5. Здатність приймати та реалізовувати обґрунтовані управлінські рішення в рамках прийнятної ризику.

ЗК 11. Навички здійснення безпечної діяльності (прихильність безпеці).

ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Загальнофахові компетентності

ФК1. Здатність забезпечити протипожежну безпеку та уміння боротися з пожежами на суднах.
ФК2. Здатність забезпечити безпеку та охорону судна, екіпажу і пасажирів та умови використання й експлуатації рятувальних засобів.

ФК4. Здатність надати першу медичну допомогу та здатність застосовувати засоби першої медичної допомоги на суднах, організовувати та керувати наданням медичної допомоги на судні.

ФК6. Здатність забезпечувати організацію, нагляд та контроль щодо дотримання правил техніки безпеки, безпеки персоналу та судна.

Програмні результати навчання:

- РН 14. Уміння ефективно здійснювати професійну діяльність, приймати та реалізовувати управлінські рішення в багатонаціональному колективі.

- РН 17. Уміння проведення тренувальних занять із залишення судна та уміння поводитися з рятувальними шлюпками, рятувальними плотами та черговими шлюпками, пристроями та засобами для їхнього спуску на воду, а також обладнанням для них.

- РН 18. Знання методів та засобів запобігання пожежі, виявлення та гасіння пожежі, боротьби за живучість судна та способів особистого виживання.

- РН 19. Знання прийомів першої медичної допомоги та вміння застосувати медичні керівництва та медичні консультації, отримані по радіо, зокрема вміння вжити ефективних заходів на основі таких знань у випадку нещасних випадків або захворювань.

Кількість кредитів ЄКТС- 6

Форма підсумкового контролю: **екзамен (УСТС і К), залік (Н і УМС)**

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Безпека та охорона на морі» передбачає здобуття курсантом наступних результатів навчання за навчальною дисципліною:

- основні національні та міжнародні нормативні документи щодо забезпечення безпеки та охорони на морі в процесі виробничої діяльності людини на морському транспорті;
- основні державні нормативні документи та міжнародні Договори, Конвенції, Кодекси та Резолюції ІМО щодо забезпечення охорони людського життя на морі;
- свідоме й відповідальне ставлення до питань особистої безпеки і безпеки тих, хто їх оточує;
- основні поняття про безпеку на морі, види аварій, основи пожежної безпеки, та взаємодії з іншими членами екіпажу;
- правильно оцінювати ситуації, небезпечні для життя і здоров'я; використовувати засоби індивідуального і колективного захисту;
- основні поняття невідкладних дій екіпажу у разі виникнення загроз терористичного характеру;
- засоби захисту екіпажу та пасажирів від терористичних актів, знання обов'язків у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- необхідні в практичній діяльності, з урахуванням вимог ІМО до стандартів компетенції фахівців морського флоту, їх знань, умінь і навичок з безпеки та охорони на суднах
- уміння надавати першу медичну допомогу постраждалим;
- основні задачі першої медичної допомоги при травмах і нещасних випадках;
- розуміння, уміння та навички невідкладних заходів, що робляться в надзвичайних обставинах;

**3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни
для 1 курсу заочної форми навчання**

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)								Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	Н і УМС зв				УСТС і К зв				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семинарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семинарські)	Лабораторні роботи	
Розділ 1. Основи безпеки і охорони на морі. Система управління безпекою									
Тема 1.2 Міжнародна і національна правова база безпеки і охорони людського життя на морі	1	0,5		0,5	2	1	1		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13, 1.19, 1.20, 1.21
Тема 1.2 Система управління безпекою	1	0,5		0,5	1	1	-		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13, 1.19, 1.21, 1.23
Тема 1.3 Основи суднової організації в питаннях безпечної життєдіяльності екіпажу	1	1			2	1	1		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13, 1.19, 1.21, 1.23
Разом за розділом 1	3	2		1	5	3	2		X
Розділ 2. Основи організації рятування на морі. Боротьба екіпажу за живучість судна									
Тема 2.1 Основи організації рятування на морі	1	0,5		0,5	1,5	0,5	1		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19, 1.21, 1.23,
Тема 2.2 Вимоги ІМО щодо способів особистого виживання	1	0,5		0,5	1,5	0,5	1		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19, 1.21, 1.23, 2.03
Тема 2.3 Основи боротьби екіпажу за живучість судна	1	0,5		0,5	2	1	1		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19, 1.21
Тема 2.4 Протипожежна безпека на судах	1	0,5		0,5	2	1	1		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19, 1.20, 1.21, 2.03
Разом за розділом 2	4	2		2	7	3	4		X
Розділ 3. Вимоги ІМО до суднових рятувальних засобів, їх постачання та експлуатація									
Тема 3.1 Вимоги ІМО до індивідуальних рятувальних засобів	1,5	1		1	2	1	1		ИМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19, 1.23

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)								Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	Н і УМС зв				УСТС і К зв				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Тема 3.2 Вимоги ІМО до рятувальних шлюпок, плотів, чергових шлюпок і спускових пристроїв	3	1	-	2	6	2	4		ІМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19,1.23
Тема 3.3 Вимоги ІМО до застосування індивідуальних і колективних рятувальних засобів	3	1	-	2	10	4	6		ІМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.19,1.23
Разом за розділом 3	6	2	-	4	16	6	10		X
Розділ 4. Організація охоронних заходів на судні. Перша медична допомога									
Тема 4.1 Організація охоронних заходів на судні	3	1		2	6	2	4		ІМО 7.02, 7.03, 7.04, 3.19, 3.26, 3.27
Тема 4.2 Керівництво охороною на судні. Методи та способи попередження та боротьби з захопленням судна	3	1		2	6	2	4		ІМО 7.02, 7.03, 7.04, 3.19, 3.26, 3.27
Тема 4.3 Надання першої медичної допомоги на судні.	1	1		-	10	4	6		ІМО 7.02, 7.03, 7.04, 1.13, 1.14, 1.15, 1.19
Разом за розділом 4	7	3		4	22	8	5		X
Всього аудиторних годин	18	10		8	38	14	24		X
Самостійна робота (години)	162				142				X
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	180				180				X

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять(за потребою)
1	Міжнародні нормативні документи, система управління безпекою на судні	Конвенції ІМО, національні нормативні документи
2	Підготовка екіпажа. Основи суднової організації. Сигнали та види тревог. Організація життя на рятувальних засобах після залишення судна.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби, навчальні стенди к. 407
3	Класи пожеж. Вибір засобів пожежо-гасіння в залежності від класу пожежі. Принципи, методи та тактика боротьби з судновими пожежами.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби, навчальні стенди к. 407. Протипожежні суднові засоби
4	Суднові рятувальні засоби та їх використання	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби, навчальні стенди к. 407. Рятувальні суднові засоби
5	Спасання та виживання на морі. Психологічні аспекти виживання. Піротехнічні суднові засоби та їх використання. Міжнародні сигнали лиха на морі.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби
6	Керівництво охороною на судні. Методи та способи попередження та боротьби з захопленням судна	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби
7	Основні засоби і способи захисту екіпажу судна від терористів, піратів, організація і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на судні.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби
8	Надання першої медичної допомоги на судні.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, навчальні стенди, макети к. 202, медичний матеріал
9	Дії екіпажу при наданні допомоги постраждалим в шоковому стані	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, навчальні стенди, макети к. 202, медичний матеріал

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання лабораторних занять
1	Міжнародні нормативні документи, система управління безпекою на судні	Конвенції ІМО, національні нормативні документи
2	Підготовка екіпажа. Основи суднової організації. Залишення судна та забезпечення виживання людей. Організація життя на рятувальних засобах після залишення судна.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби, навчальні стенди к. 407
3	Принципи, методи та тактика боротьби з судновими пожежами. Класи пожеж.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні

		засоби, навчальні стенди к. 407. Протипожежні суднові засоби
4	Суднові рятувальні засоби та їх використання. Колективні та індивідуальні рятувальні засоби, вимоги до них.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби, навчальні стенди к. 407. Рятувальні суднові засоби
5	Боротьба екіпажа з водою. Дії при порушенні водонепроникливості корпусу	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби
6	Супутникові аварійні радіобуї та РЛВ для пошуку та рятування, їх догляд та технічне використання.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби
7	Керівництво охороною на судні. Методи та способи попередження та боротьби з захопленням судна	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби
8	Основні засоби і способи захисту екіпажу судна від терористів, піратів, організація і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на судні.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, мультимедійні засоби
9	Огляд хворих і потерпілих при нещасних випадках.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, навчальні стенди, макети к. 202, медичний матеріал
10	Надання першої медичної допомоги на судні.	Лекційний матеріал, методичні рекомендації, навчальні стенди, макети к. 202, медичний матеріал

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до екзамену/заліку;

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання практичних завдань, що передбачені робочим навчальним планом згідно темам робочої навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ«ОМА»).

Форма семестрового контролю: екзамен/залік.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ п/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять (за потребою)
1.	Основні національні та міжнародні нормативні документи щодо забезпечення безпеки та охорони на морі в процесі виробничої діяльності людини на морському транспорті	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу;	Використання підручника, методичних рекомендацій, мультимедійних засобів з дисципліни
2.	Основні державні нормативні документи та міжнародні Договори, Конвенції, Кодекси та Резолюції ІМО щодо забезпечення охорони людського життя на морі	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Використання підручника, методичних рекомендацій, мультимедійних засобів з дисципліни
3.	Свідоме й відповідальне ставлення до питань особистої безпеки і безпеки тих, хто їх оточує	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Використання підручника, методичних рекомендацій, мультимедійних засобів з дисципліни
4.	Основні поняття про безпеку на морі, види аварій, основи пожежної безпеки, та взаємодії з іншими членами екіпажу	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання практичного заняття	Використання підручника, методичних рекомендацій, мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
5.	Правильно оцінювати ситуації, небезпечні для життя і здоров'я; використовувати засоби індивідуального і колективного захисту	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання практичного заняття	Використання підручника, методичних вказівок, мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
6.	Основи боротьби екіпажу за живучість судна	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Використання підручника, методичних вказівок, мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
7.	Протипожежна безпека на судах. Принципи, методи та тактика боротьби з судовими пожежами.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу, виконання практичного заняття	Використання підручника, методичних вказівок, мультимедійних засобів з дисципліни. Тестування з певного розділу.
8.	Основні поняття невідкладних дій екіпажу у разі виникнення загроз терористичного характеру	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу;	Тестування з певного розділу(теми).
9.	Засоби захисту екіпажу та пасажирів від терористичних	Усна відповідь на питання	Тестування з певного розділу(теми).

№ п/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять (за потребою)
	актив, знання обов'язків у разі виникнення надзвичайної ситуації	теоретичного матеріалу;	
10.	Необхідні в практичній діяльності, з урахуванням вимог ІМО до стандартів компетенції фахівців морського флоту, їх знань, умінь і навичок з безпеки та охорони на судах	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу	Тестування з певного розділу(теми).
11.	Уміння надавати першу медичну допомогу постраждалим	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання практичного заняття	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання
12.	Основні задачі першої медичної допомоги при травмах і нещасних випадках	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання практичного заняття	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання
13.	Розуміння, уміння та навички невідкладних заходів, що робляться в надзвичайних обставинах	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виконання практичного заняття	Використання обладнання і медичних інструментів для надання першої медичної допомоги. Тестові завдання

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ВНЗ	Критерії
Відмінно	А	<p>демонструє відмінні знання теоретичного матеріалу; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності;</p> <p>глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови;</p> <p>показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал з використанням теоретичних знань;</p> <p>самостійно оцінює різноманітні ситуації що пов'язані із ризиком забруднення морського середовища, виявляючи особисту позицію щодо них.</p>

Добре	B	<p>демонструє знання вище середнього рівня; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.</p>
	C	<p>демонструє знання середнього рівня; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого теоретичного матеріалу; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; формулює висновки з окремих питань; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, здатний застосовувати його на практиці.</p>
Задовільно	D	<p>демонструє задовільні знання; не виявляє належної активності при обговоренні питань на практичних заняттях; відповідає на окремі питання; формулює висновки з окремих питань; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.</p>
	E	<p>демонструє знання на рівні мінімальних вимог; відповідає на окремі питання, які обговорюються; не виявляє належної активності при обговоренні питань; неохайно виконує завдання на практичних заняттях; володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.</p>
Незадовільно	FX	<p>не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; не здатний виконати завдання у повному обсязі; поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення; допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; неохайно виконує індивідуальні завдання; не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи. Курсанти (студенти), які не з'явилися на контрольні заходи без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (FX).</p>

9. Рекомендована література

Основна

1. Конвенция об охране человеческой жизни на море, СОЛАС-74.
2. Конвенция по подготовке и дипломированию моряков и несению вахты, ПДМНВ – 78/95 с поправками 2010г..
3. Международный Кодекс по спасательным средствам.
4. Международный Кодекс по системам пожарной безопасности.
5. Международная конвенция по поиску и спасанию на море. SAR-79.
6. Конвенции и рекомендации МОТ для моряков.
7. Колегаев М.А., Иванов Б.Н., Басанец Н.Г. Безопасность жизнедеятельности и выживание на море. Учебное пособие, Одесса, 2008.
8. Басанец Н.Г. Руководство для офицера по охране судна (Ship Security officer). Одесса: - ОНМА, центр «Издатинформ», 2010 г., 216с.
9. Международное руководство по судовой медицине. Женева. 1992 г.
10. Первая медицинская помощь плавсоставу. Попович В.А. Москва, 2004 г.
11. Международное руководство по оказанию первой помощи при несчастных случаях, связанных с перевозкой опасных грузов – МРАО
12. Басанец Н.Г. Безопасность жизнедеятельности (практикум). – Одесса: - ОНМА, центр «Издатинформ», 2010 г., 200с.
13. Басанец Н.Г., Колегаев М. А., Ляшенко А.Б. Технические средства и организация противопожарной защиты судов. Учебное пособие, Одесса, 2011.

Допоміжна

1. Закон Украины «Об охране труда».
2. Закон Украины «Про пожарную безопасность».
3. Положення про класифікацію, порядок розслідування та обліку аварійних морських випадків з суднами», затвердженого приказом Міністерства транспорту і зв'язку України 29 травня 2006р. №516 (ПРАМС -2006).
4. Конвенция о международной организации морской спутниковой связи. ИНМАРСАТ.
5. Типовой курс ИМО 1.14 Несчастные случаи – Первая помощь.
6. Типовой курс ИМО 1.15 Медицинский уход.
7. Типовой курс ИМО 1.19 Личное выживание.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.ifonma.com.ua/>
2. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
3. <http://www.iacis.ru>- Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
4. <http://base.safework.ru/iloenc>-Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
5. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.